

POSITION PAPER

Laat het openbaar vervoer Nederland in beweging houden

Maart 2024

Namens OV-NL vragen wij aandacht voor het grote belang van het openbaar vervoer (ov) voor de Nederlandse samenleving. Bij OV-NL zijn alle openbaarvervoerbedrijven aangesloten: Arriva, EBS, GVB, HTM, Keolis, NS, Qbuzz, RET en Transdev. Ons land staat voor grote opgaven, zoals het bereikbaar maken van nieuwe woonwijken en het nog beter verbinden van de verschillende regio's van ons land. Het ov draagt in grote mate bij aan een effectieve aanpak daarvan. Een goed functionerend, betaalbaar en comfortabel ov, ondersteund door de juiste infrastructuur, is van essentieel belang voor de bereikbaarheid van ons land. Dit draagt bij aan zowel de brede welvaart als de verduurzaming van onze mobiliteit, zoals blijkt uit ons rapport ['De waarde van het OV'](#).

Garandeer een bereikbaar en betaalbaar ov voor iedereen

Wist u dat 26% van de Nederlandse huishoudens (2 miljoen) geen auto heeft? Voor deze mensen is ov een essentiële voorziening om volwaardig te kunnen participeren in de samenleving. Toegankelijkheid en bereikbaarheid van het ov voor alle inwoners, ongeacht hun woonlocatie of economische situatie, is een belangrijk uitgangspunt. In minder dichtbevolkte gebieden kan maatwerk en kleinschaligheid het ov op peil houden.

Initiatieven als het 'Nederlandticket' (naar Duits en Frans voorbeeld), waarvan verondersteld wordt dat het aanzienlijk zou kunnen bijdragen aan het bevorderen van meer (klimaatneutraal) ov-gebruik, moeten zorgvuldig onderzocht worden. Trek daarbij lessen uit de ervaringen van buurlanden. Als een dergelijk ticket daadwerkelijk bijdraagt aan meer ov-gebruik en de invoering er van geen derving met zich meebrengt, koppel dit dan aan de opgave om reizigers te spreiden, door gedifferentieerde varianten uit te werken. Dit stelt ons in staat om de toegankelijkheid en betaalbaarheid van het ov voor alle inwoners te handhaven en tegelijkertijd de meest effectieve inzet van middelen voor de bevordering van openbaar vervoer te waarborgen.

Blijf investeren in ov

Corona, de stijgende energiekosten, personeelstekorten en hoge inflatie hebben de ov-sector hard geraakt. Op de lange termijn neemt het aantal reizigers toe en is een sterk ov dus nodig. De sector is blij met de steun van de Kamer, die met [de motie Bikker c.s.](#) structurele financiële steun heeft verleend in deze periode. Maar de motie Bikker alleen kan het ov niet op een duurzaam niveau van herstel en groei brengen, vooral omdat de bevolking blijft groeien, veel woningen moeten worden bijgebouwd in stad en regio en onze grote steden verdichten. Om hier op in te kunnen spelen is het volgende nodig:

1. Een toereikende verhoging en indexatie van de Brede Doeluitkering (BDU), waaruit het stadsvervoer wordt gefinancierd. Uit onderzoek van het

Bezuidenhoutseweg 12
2594 AV Den Haag
Postbus 19365
2500 CJ Den Haag

T 070 349 09 20
E info@ov-nl.nl
www.ov-nl.nl

IBAN
NL26INGB0007264852
BIC INGBNL2A
KvK 64893952

Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid blijkt dat de BDU tussen 2008 – 2021 substantieel gedaald is, terwijl de reizigersaantallen en het aantal inwoners juist stegen, evenals de urgentie om vanuit mobiliteit bij te dragen aan maatschappelijke opgaven als klimaat en leefbaarheid.

2. De verantwoordelijkheid voor de spoorinfrastructuur ligt bij het Rijk. Dit spoor is immers Hoofd Spoorweg Infrastructuur (HSWI). Bij spoorse opgaven op de lijnen waar nu regionale vervoerders rijden, kijken ProRail en I&W nu naar de provincies om dit te bekostigen, maar hiervoor is geen ruimte in het Provinciefonds gekomen en zijn geen middelen mee gedecentraliseerd. Als we versnelling willen in het verbeteren van dit ov en de zero emissie opdracht op het spoor willen versnellen dan moet deze weeffout gezien, erkend en hersteld worden.
3. Tegengaan van de stijging van de NS-kaartprijzen vanaf 2025. Dankzij de motie Bikker c.s. is in het stad- en streekvervoer verdere verhoging voorkomen, maar voor de ticketprijzen van NS is alleen voor 2024 een oplossing gevonden. Indien hiervoor geen structurele oplossing komt, wordt de verwachte tariefstijging voor 2024 van circa 8,5% per 1 januari 2025 alsnog doorgevoerd. Vanwege de vergaande verknoping van ons ov-netwerk heeft deze verhoging een negatief effect op het hele ov.

Integreer ov met woningbouwplannen

Nederland staat de komende 10 jaar voor de uitdagende taak om 900.000 nieuwe woningen te bouwen, zowel in de Randstad als in regionale gebieden. Het is essentieel dat deze nieuwe woonwijken vanaf het begin goed bereikbaar zijn met het ov. Dit vereist zorgvuldige planning en integratie van ov-punten en -lijnen in de ontwikkeling van deze nieuwe locaties. Het is daarom van groot belang dat de investeringsafspraken gemaakt in het MIRT (€7,5 miljard voor het ontsluiten van nieuwe woonwijken) na worden gekomen. Ook moet prioriteit worden gegeven aan het in stand houden en onderhouden van de bestaande infrastructuur (ook in de regio).

Investeer in duurzaam ov

Het ov draagt significant bij aan het behalen van de Nederlandse klimaatdoelstellingen. Met het doel om tegen 2030 volledig emissievrij te opereren, is het cruciaal dat er wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van duurzame ov-oplossingen. Dit omvat het stimuleren van de transitie naar emissievrije voertuigen, het ondersteunen van innovaties in groene technologieën binnen de ov-sector en het uitbreiden van de capaciteit van het ov-netwerk om een groter ov-gebruik te bevorderen en de afhankelijkheid van personenauto's te verminderen. Daarnaast kan het ov ook een belangrijke rol spelen in het beschikbaar stellen van netcapaciteit in samenwerking met partners. Er zit energie in het ov.

Garandeer de veiligheid van zowel reizigers als personeel in het ov

In de afgelopen jaren is de sociale veiligheid ook in het ov steeds meer in het gedrang gekomen. Het is van groot belang dat we maatregelen treffen om de veiligheid van zowel reizigers als personeel te waarborgen. We werken daarom gezamenlijk aan verhoogde beveiliging in de totale ov-sector in Nederland.

Samen met de politiek en het komend kabinet wil OV-NL graag de volgende concrete stappen zetten:

- **Houd het ov betaalbaar voor de reiziger:**
 - Verlaag de btw op ov-kaartjes naar 0% om het ov toegankelijk en betaalbaar te houden voor alle inwoners;
 - Stel structurele middelen beschikbaar om ook verdere prijsstijging van de kaartprijzen op het hoofdrailnet te voorkomen;
 - Als een 'Nederland ticket' na onderzoek zou worden ontwikkeld, koppel dit dan aan de opgave om reizigers te spreiden, door gedifferentieerde varianten uit te werken.
- **Houd het ov betaalbaar voor Nederland:**
 - Verhoog de BDU aanzienlijk en pas reële indexatie toe voor een duurzaam herstel en groei;
 - Herstel genoemde 'weeffout' m.b.t. het Provinciefonds en herschik de verantwoordelijkheden van rijk en provincies.
- **Integreer ov met woningbouwplannen:**
 - Kom de investeringsafspraken gemaakt in het MIRT (€7,5 miljard) na;
 - Houd de middelen uit het Mobiliteitsfonds op peil voor instandhouding en onderhoud van de bestaande infrastructuur in stad en regio;
 - Bouw op plekken die al bereikbaar zijn met het ov.
- **Stimuleer duurzaam ov:**
 - Investeer in de ontwikkelingen van duurzame ov-technologieën;
 - Faciliteer en stimuleer meervoudig gebruik van het elektriciteitsnet ov als deeloplossing voor netcongestie
- **Versnel sociaal veilig ov:**
 - Faciliteer betere informatiedeling tussen vervoerders, instanties en boa's waardoor overlastgevers beter en sneller worden geïdentificeerd;
 - Stel hiervoor een kwartiermaker aan.

Wij vragen u de cruciale positie van het ov voor de samenleving te betrekken bij de formatie en zijn graag bereid tot een nadere toelichting.

Hoogachtend, namens OV-NL

Gerrit Spijksma
Voorzitter OV-NL